

Lik op stuk

Colofon

ISBN: 978 94 6365 764 8

1e druk 2025

© 2025, Freddie Scheltema

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Foto omslag: Paul de Bruin

Foto auteur: Paul de Bruin

Vormgeving: Evelien Veenstra en Paul de Bruin

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Lik op stuk

Freddie Scheltema

Eerder verschenen van deze schrijver:

De reuny

(Elikser isbn 9789089542092)

De keet fan Annawâld

(Elikser isbn 9789089544612)

Tralies

(Elikser isbn 9789089546937)

De negen dagen van Dirk Jan Denekamp

(Elikser isbn 9789463650298)

It Frysk is dea en oare fleurige ferhalen

(Bornmeer isbn 9789056157548)

Kening fan de cross

(Elikser isbn 9789463654821)

Op it tsjerkhôf en oare brike ferhalen

(Bornmeer isbn 9789464712698)

De volgende mensen hebben mij geholpen, gestimuleerd en bekritiseerd bij het schrijven van Lik op stuk:

Paul de Bruin, Simon van der Zee, Dirk Edelenbos, en Jitske Kingma
Ik ben hen zeer dankbaar.

Ook dank ik alle ex-collega's en ex-gedetineerden van het huis van bewaring De Blokhuispoort, en de gevangenen De Marwei, Esserheem en Norgerhaven voor hun inspiratie.

Dit boek is geschreven zonder hulp van AI en/of ChatGPT.

Hoofdstuk 1

‘Goedemorgen allemaal en welkom op het ochtendrapport van maandag 25 oktober 1999.’ Adjunct-directeur Edward Jansen van het huis van bewaring De Blokhuispoort te Leeuwarden loert over zijn leesbril naar de stafleden aan de lange tafel van de oude directiekamer. Rechts van hem zit geestelijk verzorger Herke Veenstra, protestant maar met een bourgondisch buikje, daarnaast zitten de heren Bert van Dungen van de medische dienst en teamleider beveiliging Henk Heijting. Aan de andere kant van de tafel zitten afdelingshoofd van de A-vleugel Jan Kloosterman, maatschappelijk werkster Linda Bos en directiesecretaresse en notulist van deze samenkomst Anna Witteveen.

‘Waren er afgelopen weekend nog bijzonderheden?’

Edward Jansen trommelt onbewust met zijn dikke vingers op het zware eiken tafelblad. Soms wenste Edward dat deze monumentale tafel kon praten. Want hier, aan deze tafel, hebben Duitse officieren in de oorlogsjaren bepaald welke verzetsstrijders weer gemarteld moesten worden. Ook werd hier beslist welke gevangene op transport werd gesteld naar Duitsland. Maar aan deze tafel hebben de bezetters ook grote pullen bier gedronken en met de armen over elkaars schouders Duitse strijdlieden gezongen. Misschien zijn ze hier dronken geworden en hebben ze sentimenteel gesnotterd van heimwee of over een achtergelaten liefde in Die Heimat. Nu is het zware bruine meubelstuk de blikvanger in deze verder sober ingerichte directeurskamer.

‘Ja, er waren een paar incidentjes.’ Jan Kloosterman, het gezag uitstralende afdelingshoofd met een enorme snor,

neemt het woord. 'Na het bezoek van zondagmiddag zijn er na visitatie bij gedetineerde Yildrim softdrugs gevonden.'

'Wat was de hoeveelheid?' vraagt Jansen.

'Het is exact vijf gram en dus geen handelshoeveelheid.' Het afdelingshoofd van de A-vleugel draait aan de punten van zijn snor.

'Hoe heeft hij het geprobeerd naar binnen te smokkelen?'

'Yildrim had het blokje hasj in zijn anus verstoppt,' zegt Kloosterman zonder te blikken of te blozen.

'Hm, vreemd,' bromt de adjunct-directeur, 'die Arabische jongens zijn anders redelijk panisch voor dingen in de kont.'

'Nou, zeg!' Maatschappelijk werkster Linda Bos laat haar ongenoegen blijken over deze opmerking van de voorzitter van het ochtendrapport.

Jansen zit voorover en kijkt over zijn leesbril. 'U stoort zich aan mijn commentaar, mevrouw Bos?' De adjunct-directeur knijpt zijn ogen tot spleetjes, een glimlach rond zijn mond.

De jonge maatschappelijk werkster met het weelderige blonde haar verschuift op haar stoel. 'Ik vind het niet gepast en vulgair. Het zijn dan wel gedetineerden, maar zo praat je niet over mensen.'

De adjunct-directeur tuit zijn lippen. 'Mevrouw Bos, u bent nog niet zo lang bij ons, maar dit huis van bewaring is, hoewel het langzaam verandert, een mannenmaatschappij. En of u het nu leuk vindt of niet, het is en blijft een machowereldje. Ook is het taalgebruik in deze inrichting, zowel van de gedetineerden als van het personeel, vaak rauw en ruig. Het is straattaal. En soms is het een tikkeltje seksistisch en af en toe zelfs wat racistisch. Ik praat dit absoluut niet goed maar het is de praktijk. En de praktijk is anders dan wat u geleerd heeft op de sociale academie.'

Bos zucht diep en kijkt naar het plafond. Ze heeft rode vlek-

ken in haar hals van ergernis. Ze opent haar mond maar er komt geen geluid.

Dan klinkt de sonore stem van geestelijk verzorger Veenstra. De oude dominee met overgewicht, altijd stemmig gekleed in een zwart pak. 'Dat wij werken in een mannenbolwerk en dat wij werken met over het algemeen niet hoogopgeleide mensen, wil nog niet zeggen dat wij het verbale niveau van onze klandizie moeten overnemen. Neemt niet weg dat wij ook niet overgevoelig moeten zijn. Dit is wel het wereldje waarin wij ons bevinden.'

Er komt een flauw glimlachje bij adjunct-directeur Jansen. 'Dank u, eerwaarde, voor deze zalvende woorden.' Hij laat een stilte vallen en kijkt stiekem naar Bos, die hoofdschuddend in haar papieren rommelt.

'Er was, geloof ik, nog een incident?'

Afdelingshoofd Kloosterman schraapt zijn keel. 'Er was zaterdagmiddag een kleine vechtpartij op de luchtplaats. Gedetineerden Schaafsma en Van den Broeke hebben gevochten. Wie is begonnen en waarom is niet helemaal duidelijk. Beide kemphanen zijn daarom in de afzonderingscellen geplaatst.'

'Goed,' zegt Jansen. 'Ik ga beide vechtersbazen en Yildrim vandaag met een bezoekje vereren. Ik neem aan dat de rapporten op mijn bureau liggen.'

'Ja, beide,' antwoordt zijn secretaresse zonder op te kijken.

'Goed zo. Ik heb verder geen mededelingen meer en dan gaan we naar de rondvraag. Eerwaarde, u nog iets?'

'Ja. Zondag aanstaande komt er een koor van buiten de eredienst vocaal versterken. Ik zal de namen van de zanggroep doorgeven aan de teamleider beveiliging.' Hij knikt naar Henk Heijting.

'Dank u,' zegt de directeur.

‘Broeder Van Dungen van de medische dienst?’

‘We hebben vanmiddag een ziekenhuistransport. Gedeteneerde Martis is geblesseerd geraakt tijdens de sport. Hij heeft, zoals het nu lijkt, zijn enkel verstuikt bij het zaalvoetbal maar wij willen geen risico nemen, dus laten we even een foto maken. Hij gaat om drie uur naar het ziekenhuis.’

‘Dit bevestigt mijn stelling dat sport slecht is voor de gezondheid,’ lacht Jansen. ‘Voetbal, schaatsen, volleybal: ze moeten het verbieden!’

‘U sport niet?’ vraagt Bos.

‘Nee.’ De directeur schudt zijn hoofd. ‘U zult mij weinig in sporttenu zien. Ik sta af en toe hier in de fitnessruimte op de loopband, maar dat mag eigenlijk geen naam hebben. Ik ben wel lid van de Leeuwarder Schietvereniging, maar ik geloof niet dat je schieten met de Browning sport kunt noemen, al doe ik elk jaar mee met de schietkampioenschappen van de Nederlandse Politie Sportbond. Vorig jaar, en dat zeg ik niet zonder trots, eindigde ik op een verdienstelijke zevende plek.’

‘Poeh, poeh. Een zevende plek! Toe maar,’ schampert de maatschappelijk werkster cynisch.

De directeur strijkt over zijn kin. ‘Och, ja. Ik begrijp dat mijn toptiennotering geen indruk maakt op u mevrouw Bos, maar ik kan wel een man, of een vrouw, op dertig meter voorgoed uitschakelen.’

Het is even stil aan tafel, Bos huivert. Adjunct-directeur Jansen kijkt genoegzaam naar de aanwezigen. Hij weet dat deze opmerking binnenkomt. ‘Verder nog iets voor de rondvraag, mevrouw Bos?’ zegt hij dan.

Bos schrikt op. ‘Nee, eh ja. Wanneer komt directeur Vermeegen terug van vakantie?’

‘Volgende week maandag is hij weer in dit huis. Dan bent u

weer van mij verlost als voorzitter van dit ochtendrapport, mevrouw Bos. Nu ligt hij nog met zijn ballen op het strand van Tenerife.'

'Nou, zeg!' brult ze voor de tweede maal tijdens dit ochtendrapport.

'Neem mij niet kwalijk.' Jansen steekt verontschuldigend zijn handen in de lucht. 'Directeur Vermeegen ligt met zijn scrotum op het strand van Tenerife.'

Jansen en Kloosterman barsten in lachen uit. Bos springt op als door een wesp gestoken, zo bruusk dat haar stoel omvalt.

'Dit was het, neem ik aan,' zegt ze met stemverheffing.

'Ja, dit was het,' zegt Jansen nog lachend. 'Maak er een mooie dag van maar ...' Hij laat een stilte vallen. '... let's be careful out there.'

De aanwezigen knikken, maar Linda Bos staat al bij de deur.

Hoofdstuk 2

De kamer van Edward Jansen is klein en functioneel. Op zijn eikenhouten bureau staat een lijstje met een foto van zijn vrouw Esther en zijn zoon Winston, vernoemd naar Edwards grote held Winston Churchill, gemaakt tijdens hun laatste gezamenlijke vakantie op Terschelling. Naast dit kiekje en de telefoon staat een praktisch nagelnieuwe computer die hij maar mondjesmaat gebruikt. Hij weet dat hij zich meer moet verdiepen in de nieuwe digitale wereld. Hij weet dat hij zich programma's als Word en Excel eigen moet maken, maar het liefst doet hij zijn administratie met pen en papier. Edward Jansen is eigenlijk nog analoog.

Achter het bureau hangt het staatsieportret van koningin Beatrix en prins Claus. Het enige raam in de kamer heeft uitzicht op de binnenplaats waar de gedetineerden luchten. Edward mag graag naar het luchten van de boeven kijken. Zoals nu. Hij ziet gedetineerden rondjes lopen die hij nog kent van toen hij nog gewoon bewaarder was. Niet omdat ze zulke lange straffen hebben, maar omdat ze voor de vierde of negende keer vastzitten. Hij ziet zelfs jonge kerels lopen die zonen zijn van ex-cliënten. The next generation. Er wordt op de deur geklopt.

‘Binnen.’

‘Goedemorgen, meneer.’ Anna Witteveen, sinds jaar en dag directiesecretaresse, strompelt de kamer binnen. Zij is niet meer de jongste maar is nog altijd een knappe verschijning. En hoewel Edward geen romantische fantasieën heeft bij Anna, wordt hij altijd getriggerd door haar stem. Anna heeft zo’n sensuele stem dat dit geluid hem niet onberoerd laat.

‘Môgge, Anna. Rots van deze inrichting. Wat heb je voor mij?’ zegt Edward vrolijk.

‘Hier is de post van vandaag.’ Ze gooit enkele enveloppen op het bureau. ‘En vergeet u de bouwvergadering van elf uur niet?’

‘Nee, natuurlijk niet. Het overleg met die saaie ambtenaren en die narcistische architecten is het hoogtepunt van de week!’ zegt Edward lachend. ‘Is die vergadering in de directiekamer?’

‘Nee, in de vergaderzaal in het voorgebouw. De Rijksgebouwendienst is ook aanwezig.’

‘Ook zo’n gezellige club. Daar loop je de polonaise ook niet mee.’

‘Nee, meneer. Dat zijn geen feestneuzen.’

Anna maakt aanstalten om de kamer te verlaten.

‘Heb je last van je been?’

‘Jicht, meneer,’ kreunt ze. ‘Maar wat doe je eraan? Het is de aftakkeling.’ En ze haalt haar schouders op.

Edward knikt begripvol. ‘Kun je al met pensioen?’

‘Ik zou al kunnen stoppen,’ zucht ze, ‘maar ik ben maar alleen, weet u. En het pensioentje is ook geen vetpot. Volgend jaar ben ik veertig jaar in dienst. Dan krijg ik een mooie premie. Misschien een goed moment om te gaan rentenieren.’

Weer haalt ze haar schouders op.

‘Maar hoe moet dit bedrijf dan verder zonder jou?’ roept Edward lachend.

‘Nou, dit bedrijf dendert altijd door. Met of zonder mij. Ik zeg altijd: als je op vrijdag ontslag neemt, zijn ze je op maandag vergeten. Dat klinkt cynisch, maar zo is het wel.’

Dan draait ze zich om en terwijl ze strompelend de kamer verlaat, roept ze: ‘Gaat u nu die rapportjes afhandelen?’

Edward spreidt zijn handen op het vloeiblad van zijn bureau

en kijkt tevreden om zich heen. Zijn eigen bureau, zijn eigen kamer. Hij is uitermate tevreden over zichzelf. Hier zit hij dan toch maar. Hij die met zijn mulo-diploma op zak, nadat hij was afgewezen voor de Politieacademie, als eenentwintigjarige aan de slag ging als gevangenisbewaarder. Hij was veruit de jongste bewaarder van het huis van bewaring. En hij kwam ook niet bepaald in een gespreid bedje. Het waren roerige tijden begin jaren zeventig met geregeld ontsnappingen en opstandjes. Er was veel onvrede in gevangenisland. Edward werd voor de leeuwen gegooid en had het in het begin zwaar. Inwerken was er eigenlijk niet bij. Hij kreeg enkele instructies, een enorme bos sleutels in zijn handen gedrukt en werd naar de bovenste etage gestuurd. 'Als er wat aan de hand is, geef je maar een gil,' zeiden zijn nieuwe collega's.

Daar stond hij dan op de smalle bovenring. Het was een donkere, grauwe deprimerende etage met vijftien cellen aan beide kanten. Tussen de cellenrijen was een open ruimte. Als Edward over de reling keek, werd hij misselijk van de hoogte.

Daar op die tweede etage zag Edward zijn eerste gedetineerde. Het was een lange slungelachtige jongen met vlassig blond haar. Hij was erg mager en zijn ogen lagen diep in de kassen.

'Wat moet je?' vroeg Edward stoer toen hij de celdeur opende.

'Bewaarder, heb jij nog wat te eten voor mij? Een paar snee brood, of zo?' De jongen trilde heftig.

'Ik heb hier niets liggen maar volgens mij wordt er tegen zes-sen weer brood en beleg langsgebracht.'

De jongen knikte. 'Wanneer komt de dokter?' Hij hipte van het ene been op het andere.

‘Ben je ziek dan?’

‘Ik ... eh, ja ik ben ziek.’

Edward knikte. ‘Dan zal ik dit doorgeven aan de medische dienst en dan zul je wel opgeroepen worden.’

‘Dank je,’ zei de slungel trillend.

Edward maakte aanstalten om de deur weer te sluiten.

‘Ben je nieuw hier?’ vroeg de jongen toen de deur op een kier stond.

‘Ja,’ antwoordde Edward met enige aarzeling.

‘Kon je niet goed leren?’

‘Wat zei jij?’ En Edward deed de deur weer open.

‘Kon je niet zo goed leren en ben je toen maar bewaarder geworden?’ zei de jongen lachend en zijn verrotte tanden werden zichtbaar.

Edward wachtte één seconde en liep toen dreigend op de gedetineerde af. ‘Zeg, junkie, jij moet hier niet de bijdehante komiek uithangen. Jij moet geen geintjes met mij uithalen. Daar ben ik niet van gediend. Begrepen?’ Edward prikte met zijn wijsvinger in de borstkas van de jonge gevangene.

‘Wat doe jij nou?’ vroeg de jongen verbaasd. ‘Het was maar een grapje.’

‘En dan nog wat: het is niet ‘jij’, het is ‘u’. Jij spreekt mij aan met u of bewaarder of meneer. Heb je dat begrepen, junkie?’

De eenentwintigjarige bewaarder bleef nog een paar seconden staan om zijn woorden meer gewicht te geven.

‘Rustig maar,’ zei de junk. ‘Het was maar een onschuldig geintje.’

‘Rustig maar ...?’ Edward hield zijn hoofd een beetje schuin.

‘Rustig maar, meneer,’ fluisterde de gevangene.

‘Helemaal goed, gedetineerde.’ En Edward knikte.

Daarna liep hij de cel uit en deed de zware deur dicht, een verbijsterde gedetineerde achterlatend.

Niet veel later kwam collega Van de Water, die dienstdeed op de eerste etage, de trap op lopen. De oude bewaarder ging stram op de stoel bij het bureau zitten. ‘Zeg Jansen, wat wilde die vent van cel 211?’

Edward keek op van het logboek. ‘Och, hij had honger en vroeg om wat brood. En hij wilde een dokter spreken. Meer niet.’

Van de Water knikte. ‘Jij bent nieuw hier. Je moet het allemaal nog leren. Maar het is niet de bedoeling dat wij lange gesprekken houden met die criminelen. Je moet afstand houden, Jansen.’

Edward haalde zijn schouders op. ‘Nou, ik heb niks toegezegd of beloofd dus ...’

De oude bewaarder stopte zijn pijp terwijl hij verder praatte: ‘Die vent op 211, waar jij mee sprak, weet je waarvoor hij hier zit?’

‘Nee, Van de Water. Dat weet ik niet,’ zei de rookie.

Zijn ervaren collega stak zijn pijp aan. De zoete rook waaide over de etage. ‘Deze vent, deze slapjanus, heet Van Wijngaarden. Hij is verslaafd aan drugs. Aan het goedje dat heroïne heet om precies te zijn.’

Van de Water zoog aan zijn pijp. ‘Verslaafd zijn is een dure hobby. Werken deed deze junk natuurlijk niet. Dat gaat ook moeilijk als je verslaafd bent. En wat doe je dan als je geld voor die troep nodig hebt? Nou?’ De oude vakgenoot keek Edward scherp aan.

‘Stelen neem ik aan,’ antwoordde Edward enigszins onzeker. ‘Juist, Jansen,’ zei Van de Water knikkend. ‘Stelen. Maar niet stelen van grote ondernemingen of van rijke zakenmensen. Ook niet een bank overvallen of kluizen kraken. Nee, daar is hij te lui of te dom voor. En dat durft deze held ook niet.’

Van de Water liet een dramatische stilte vallen voor hij verderging: ‘Meneer Van Wijngaarden, thans wonend op cel 211, beroofde oude vrouwtjes hier bij het postkantoor. Hij rukte tasjes uit broze bejaarde handen. Vrouwtjes die net hun pensioentje hadden gehaald.’

Van de Water blies een wolk rook de ruimte in. ‘Heb jij een oma, jongen?’

Edward knikte.

‘Deze slampamper op 211 berooft met geweld omaatjes zoals die van jou.’

En weer die stilte.

‘Laat ik eerlijk tegen je zijn. Ik heb niet veel op met deze klootzakken. Ze kunnen wat mij betreft niet hard genoeg gestraft worden,’ zei de senior bewaarder vol vuur. ‘Maar,’ ging hij verder, ‘we hebben van die slappe linkse rechters in dit land. Straffen worden niet meer uitgedeeld. Een tik op de vingers en binnen een paar weken staan ze weer buiten. Kunnen ze hun criminele activiteiten weer voortzetten.’ Hij sloeg met zijn vlakke hand op het bureau, zo hard dat Edward schrok. ‘Er bestaat geen recht meer in dit land. Er wordt niet meer gestraft,’ siste hij en liet daarna zijn hoofd zakken.

‘Ik ben het met u eens,’ zei Edward. ‘Maar wat kun je daaraan doen?’

Langzaam tilde Van de Water zijn hoofd op. ‘Nou,’ zei hij voorzichtig. ‘Soms nemen wij die verantwoordelijkheid. Af en toe zijn wij even rechter. En wij straffen harder.’

‘Hoe bedoelt u?’ vroeg Edward onnozel.

‘Zo nu en dan moet je een gedetineerde met de neus op de feiten drukken. Moeten ze even worden gewezen op de ellende die ze hebben veroorzaakt.’

‘Hoe doen jullie dat dan?’

Bewaarder Van de Water zoog aan zijn pijp. 'Och, dan verblijden wij de gedetineerde met een bezoekje. Een collega blijft voor de deur staan, en ik heb dan een klein gesprekje met de tijdelijke bewoner. Ik neem wel mijn vriend, de lange wapenstok mee. En dan geef ik hem, laten we zeggen, een paar corrigerende tikken. Een paar opvoedkundige klapjes om mijn verhaal een beetje kracht bij te zetten. Niet te veel, een klapje of vijf, de medische dienst moet geen argwaan krijgen. Maar een tik van de wapenstok komt wel binnen.'

Er klapte een deur dicht op de afdeling en Van de Water was even afgeleid. Maar al gauw ging hij verder: 'Na een paar van deze ... gesprekjes ... worden ze als was in je handen. Ze worden weer fatsoenlijk en staan al in de houding als je hun cel opendoet.'

Van de Water schoot in de lach. 'Sommigen poetsen op hun knieën mijn schoenen!'

'Werkelijk?' vroeg Edward verbaasd.

De bewaarder tegenover hem klopte de as uit zijn pijp. 'Wat een paar klapjes al niet kunnen doen. Het is net heropvoeden. Met harde hand komt er weer een beetje discipline in die mislukte schepsels. Pappen en nathouden, zoals die maatschappelijk werkers, die psychiaters, die psychologen en al die andere agogen hier doen, helpt niet. Ik kan mij doodergeren aan dat meehuilen met die criminelen. Dan is het van: och, boef op cel 1 heeft het zo zwaar. Hij heeft dan wel een roofoverval gepleegd, maar hij had een strenge, liefdeloze vader. Of: de boef op cel 2 heeft het moeilijk. Hij heeft dan wel iemand met een mes gestoken, maar hij heeft verkeerde vriendjes. Bah. De een is crimineel geworden omdat hij geen driewieler kreeg toen hij kind was, de ander omdat hij te vaak blikgroenten moest eten. Kortom, het is nooit de schuld van de gedetineerde maar altijd van zijn opvoeding of van zijn omgeving.'

Het gezicht van Van de Water liep een beetje rood aan. ‘Die boeven hebben werkelijk schijt aan alles. Ze hebben geen enkel respect,’ zei hij met een vinger in de lucht. ‘Maar,’ ging hij verder, ‘ze hebben wel ontzag voor de lange wapenstok.’

Edward leunde voorover. ‘Ik ben het helemaal met u eens, Van de Water. Dit land is helemaal van God los. We worden geregeerd door hippies, heidenen, pacifisten en socialisten. Normen en waarden vervagen in dit land. Er is inderdaad geen respect meer.’

‘Juist, jongeman,’ riep Van de Water enthousiast. ‘Je slaat de spijker op zijn kop.’

‘Nederland is een open riool,’ brulde Edward, gestimuleerd door het enthousiasme van zijn oudere collega, ‘waar criminelen en langharig werkschuw tuig het voor het zeggen hebben.’

Van de Water knikte langdurig. ‘En wij, de hardwerkende zwijgende Nederlanders, moeten af en toe herstelwerkzaamheden doen,’ zei hij langzaam en hij wees naar de zwarte gummiknuppel. ‘Hier hangt de wapenstok. Een buigzame, negentig centimeter lange stok gemaakt van hard rubber. Het voordeel van deze wapenstok is dat hij bij een juist gebruik op het lichaam van de getroffene weinig tot geen sporen nalaat,’ doceerde hij. ‘Jansen, je weet wat je te doen staat. Die verslaafde hippie, die profiteur, moet op zijn plek gezet worden. Hij moet even voelen wie hier de baas is. Vind je niet?’

Edward staarde naar zijn collega, die met zijn vingers aan de punten van zijn snor draaide. ‘Ja,’ zei hij ten slotte. ‘U heeft gelijk. Die nozem moet een lesje worden geleerd.’ Hij greep de wapenstok van het haakje.

‘Goed zo, jongen.’

Edward nam de rubber stok in zijn rechterhand en met zijn andere hand maakte hij zijn stropdas losser.

‘Ik doe de deur open en jij gaat naar binnen,’ zei Van de Water. ‘En ik blijf voor de deur staan voor het geval dat.’

Edward knikte gespannen. De oudere collega pakte hem bij zijn schouders. ‘Leef je uit, jongen.’

Franciscus van Wijngaarden, Frankie voor zijn weinige vrienden en bekenden, had niets in de gaten. Hij keek uit het raam en stond met zijn rug naar de enige uitgang. Buiten vloog een zwarte vogel van rechts naar links. Was het een spreeuw? Een lijster? Of misschien een merel? Frankie van Wijngaarden wist het niet. Hij had nooit goed opgelet tijdens biologie. Of heette dat natuurkunde? Hoewel hij nog jong was, was het een tijd geleden dat hij naar school ging. Hij verliet de lts al op vijftienjarige leeftijd. Zonder diploma.

Frankie zag de eerste klap niet aankomen, maar hij voelde een verwoestende, brandende pijn tussen zijn schouderbladen. Hij kromp ineen toen de pijn door zijn lichaam schoot. De volgende slag raakte zijn rechterbovenarm. Het voelde of hij werd aangereden door een vrachtwagen. Frankie wilde zich omdraaien, maar daar was de volgende klap op precies dezelfde plek op zijn arm.

‘Smerig tuig,’ hoorde hij achter zich.

En weer een dreun. Nu op zijn zij. Hij dacht dat hij een van zijn ribben hoorde knappen. De pijn was ondraaglijk en hij liet zich op zijn knieën vallen, probeerde zich zo klein mogelijk te maken.

‘Jij blijft met je gore poten van mijn oma af,’ schreeuwde iemand.

Het laatste wat Frankie voelde was een doffe klap op zijn achterhoofd. En toen ging het licht uit.